

Μυστικά και ψέματα για τα best seller

Ποιος είπε πως τα καλά βιβλία δεν πουλάνε; Μια ματιά στις λίστες καταρρίπτει τους μύθους

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΚΑΤΣΟΥΛΑΡΗ
 kkatoularis@eveto.gr

Τί κάνει ένα βιβλίο best seller, ενώ άλλα, φαινομενικά όμοια με αυτό, δυσκολεύονται να βγάλουν τα έξοδά τους; Ποιο είναι εντέλει το «μυστικό της επιτυχίας», το συστατικό που εκτινάσσει στα ύψη τις πωλήσεις, κάνοντας εν μια νυκτί δημοφιλή το συγγραφέα τους; Το «κέρτατο» λένε κάποιοι, οι «θεωρίες συνωμοσίας» άλλοι, ενώ όλοι συναίνεση ότι ένα ουσιαστικό best seller οφείλει να είναι «διαβαστέρο», να σε κάνει να θες να πας παρακάτω.

Οι περισσότεροι αναγνώστες, ακόμη κι εκείνοι που δεν διαβάζουν παρά ένα-δύο βιβλία το χρόνο - η πλειονότητα, δυστυχώς -, έχουν τη μικρή τους «θεωρία» για τα best seller και δεν χρειάζεται να τους τοιγκλίσει πολύ για να στην αποκαλύψουν. Συνήθως όμως η οπτική τους είναι περιορισμένη, έντονα επηρεασμένη από τις δικές τους προτιμήσεις και σπάνια έχουν εποπτεία όλου του εύρους των βιβλίων που «πουλάνε».

Αρκεί να σκεφτεί κανείς ένα πράγμα: Αν η «κατασκευή» των best seller υπάκουε σε συγκεκριμένες νόρμες, σε απλά εφευρεσιμότητες, θα μπορούσε κάποιος εκδότης να τα «παραγγείλει» κατά βούληση.

Μια ματιά όμως στις σχετικές λίστες δίνει αρκετά στοιχεία. Κατ' αρχάς, τα βιβλία δεν μοιάζουν καθόλου μεταξύ τους: Τι σχέση έχει «Το χαμένο σύμβολο» του Νταν Μπράουν με το «Logicomix» του Απόστολου Δοξιάδη; Τι συνδέει το «Ερώτας σαν βροχή» της Λένας Μαντά με το «Όλα σου τα 'μαθα, μα ξέχασα μια λέξη» του Μπουραντά; Πώς να βάλεις στο ίδιο τσουβάλι τα ερφηρικά ρομάντζα με βρικολάκες της Στέφανης Μέγερ με τη μελέτη «Τι είναι το Βυζάντιο» της Αρβελέρ; Είναι το «Ο χρόνος πάλι» της Σώτης Τριαντα-

ποικιλία ανεξάντλητη, τα συμπεράσματα όμως πεπερασμένα: Οχι μονάχα δεν ξέρουμε τι κάνει ένα βιβλίο ευπώλητο, αλλά οι υψηλές πωλήσεις δεν αποτελούν κάποιου τύπου «σημάνση» σχετικά με την ποιότητα του βιβλίου, την «ευκολία» ή τη «δυσκολία» του. Στα περσινα best seller εντάσσεται τόσο το διάστροπο «Ταξίδι στην άκρη της νύχτας» του Λούι Φερντινάν Σελίν όσο και το απαιτητικό δοκίμιο «Ο Αριστοτέλης στο Μον Σεν-Μισέλ» του Γάλλου ιστορικού Σιλβέν Γκουγκενέμ. Βέβαια, προς αποφυγή παρεξηγήσεων, ούτε ο Σελίν ούτε ο Γκουγκενέμ θα έφταναν ποτέ τα 250.000 που έκαναν «Οι μάγισσες της Σμάρνης» της Μείμαριδη. Από την άλλη, ο πιο «καλοπωλημένος» συγγραφέας από τη Μεταπολίτευση και μετά είναι ο Νίκος Θέμελης, του οποίου οι πωλήσεις έχουν ξεπεράσει συνολικά το μισό εκατομμύριο. Κι όμως, ο Θέμελης κάθε άλλο παρά «ελαφρύς» θεωρείται. Οι κριτικοί πίνουν νερό στο όνομά του, ενώ έχει ήδη τιμηθεί με Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας!

Η αλήθεια υπάρχει στην καρδιά και το μυαλό του αναγνώστη, και στον πλουραλισμό των καταλόγων

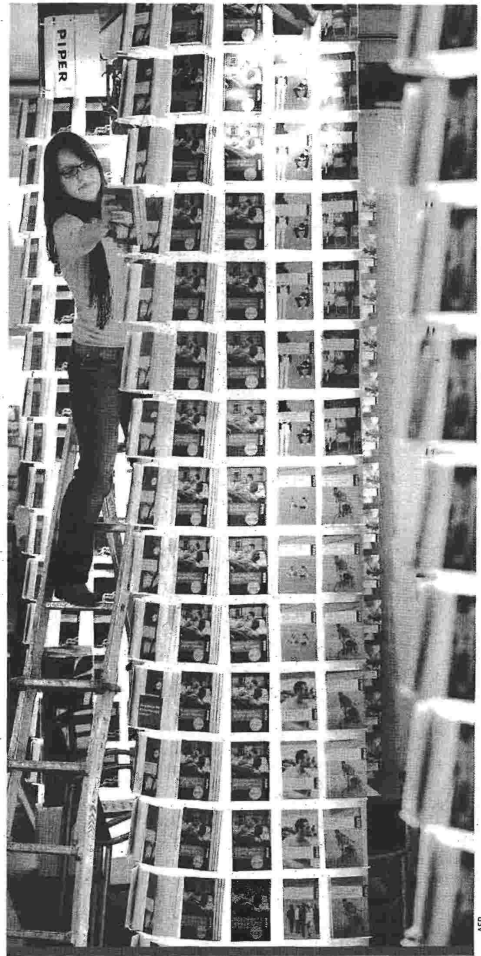
φύλλου και το «Μαρέτ» του Γάννη Καπαθάνο βιβλία για τα οποία μπορείς να μιλήσεις παράλληλα; Εξηγεί ο «ελληνοκεντρισμός» μας τη μεγάλη επιτυχία που έκανε πρόπερι το «Η ελληνική ιδιαιτερότητα» του «δύσκολου» Κορηλίου Καστοριάδη και τι σημαίνει για το κύρος του ψυχιάτρου-φυχανολόγου Νίκου Σιδέρη η επιτυχία του βιβλίου του «Τα παιδιά δεν θέλουν ψυχολόγο, γονείς θέλουν»;

Τα παραδείγματα είναι πολλά, η

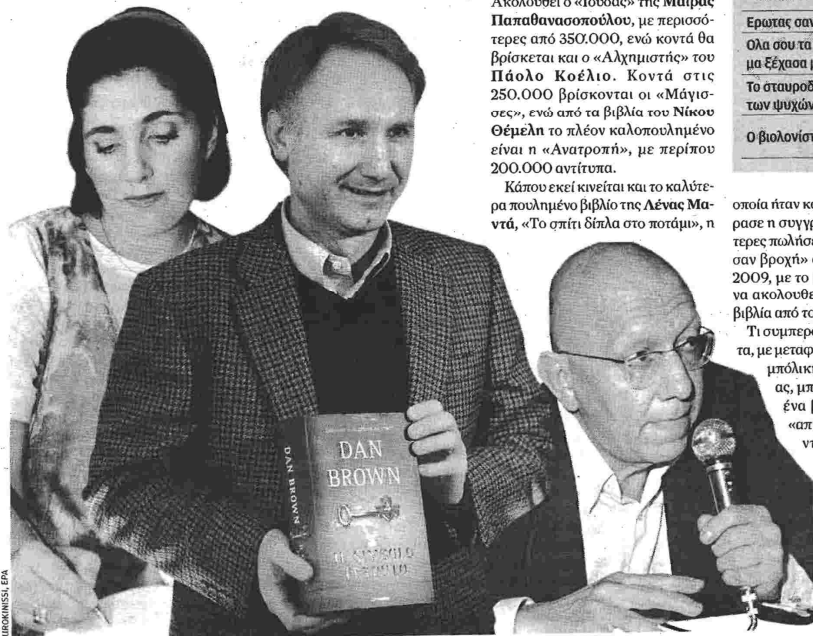
Τα κλασικά και ο 'Ιούδας!

Το βιβλίο που έχει πουλήσει τα περισσότερα αντίτυπα στην Ελλάδα είναι το ίδιο με αυτό που έχει πουλήσει τα περισσότερα παγκοσμίως (ξεχωρούνται βιβλία που πουλάνε σε εφώς δεκαετιών, όπως ο «Δον Κιχότης», ή για θρησκευτικούς λόγους, όπως το Κοράνι) και δεν είναι άλλο από τον «Κόδικα Ντα Βίντσι» (πάνω από 500.000 αντίτυπα). Ακολουθεί ο «'Ιούδας» της Μάριος Παπαθανασοπούλου, με περισσότερες από 350.000, ενώ κοντά θα βρισκείται και ο «Αλχημιστής» του Πάολο Κοέλιο. Κοντά στις 250.000 βρίσκονται οι «Μάγισσες», ενώ από τα βιβλία του Νίκου Θέμελη το πλέον καλοπωλημένο είναι η «Ανατροπή», με περίπου 200.000 αντίτυπα.

Κάπου εκεί κινείται και το καλύτερα πουλημένο βιβλίο της Λένας Μαντά, «Το σπίτι δίπλα στο ποτάμι», η

ΤΙΤΛΟΣ	ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ	ΠΩΛΗΣΕΙΣ 2009	ΕΚΔΟΣΕΙΣ
Το χαμένο σύμβολο	Νταν Μπράουν	Πάνω από 100.000	Λιβάντης
Ερώτας σαν βροχή	Λένα Μαντά	98.000	Ψυχογιός
Όλα σου τα 'μαθα, μα ξέχασα μια λέξη	Δημήτριος Μπουραντάς	90.000	Πατάκης
Το σταυροδρόμι των ψυχών	Χρυσήδα Δημουλίδου	76.500	Ψυχογιός
Ο βιολονίστας	Κώστας Καρακάσης	42.000	Μεταίχμιο

Η Μάριος Παπαθανασοπούλου με πάνω από 350.000 πωλήσεις του «'Ιούδα». Ο Νταν Μπράουν με το νέο του μπεστ σέλερ «Το χαμένο σύμβολο». Ο «δύσκολος» Κορηλίου Καστοριάδης δεν λείπει από τα ευπώλητα

ποια ήταν και για τη χρονιά που πέρασε η συγγραφέας με τις περισσότερες πωλήσεις, μιας και το «Ερώτας σαν βροχή» άγγιξε τις 100.000 το 2009, με το βιβλίο του Μπουραντά να ακολουθεί από κοντά (145.000 βιβλία από το 2008).

Τι συμπεραίνουμε; Μεγάλα θέματα, με μεταφυσικές προεκτάσεις και μπόλικη δόση συνωμοσιολογίας, μπορούν να «εκτινάξουν» ένα βιβλίο. Το ζήτημα της «απιστίας» έχει σχεδόν εξαπληθεί, ενώ προτιμού-

νται βιβλία που αναδεικνύουν τις δυσκολίες του να είσαι γυναίκα στη σημερινή ή σε παλιότερη εποχή. Τέλος, άλλος τρόπος για να βρεθείς στην κορυφή είναι το βιβλίο σου να δίνει άμεσες και γοητευτικά απλές απαντήσεις σε σύνθετα ζητήματα - να είναι άμεσα «ρευστοποιήσιμο». Σε αυτή την κατηγορία διέπρεψαν, τη χρονιά που πέρασε, το μεθιστόρημα του καθηγητή Δημήτριο Μπουραντά, καθώς και το στοχαστικό ευθύβλο «Τα παιδιά δεν θέλουν ψυχολόγο», του Νίκου Σιδέρη.

Ποιος είπε ότι λοιπόν πως τα καλά βιβλία δεν πουλάνε; Αυτό είναι μύθος εξίσου άτοπος με τον άλλον που λέει ότι τα βιβλία που πουλάνε είναι καλά βιβλία. Η αλήθεια, τελικά, υπάρχει στην καρδιά και το μυαλό του κάθε αναγνώστη ξεχωριστά, καθώς και στην πολυμέτρη και τον πλουραλισμό των ιδίων των λιστών με τα μπεστ σέλερ.